

ПРОБУЏЕНИ АРХИВ

ПЕТАР КОЊОВИЋ

ЖЕНИДБА
МИЛОШЕВА
СЕЉАЦИ

ARCHIVES AWAKENED

Petar Konjović

The Wedding of Miloš • The Peasants

П Р О Б У Ђ Е Н И А Р Х И В

ПРОБУЂЕНИ АРХИВ – Нова музичка едисија

Радио Београд, који је напунио осамдесетпет година рада (2009), и Музиколошки институт Српске академије наука и уметности, који је обележио шездесетогодишњи јубилеј (2008), покренули су заједнички пројекат „Пробуђени архив“. Две институције су тако удружиле професионалне снаге, знања својих сарадника и бригу за представљање и популарисање музике домаћих аутора. Фоно-архив Радио Београда свакако је највећа и најзначајнија звучна збирка у земљи и међу највећима у региону. То је национално добро првог реда, упркос чињеници да су многобројни студијски снимци страдали у периоду великих друштвених промена и транзиције, под притиском немара или злонамерних „позајмица“ трајног карактера. Упркос томе, у Архиву су још увек сачувани многобројни, јединствени снимци, пре свега дела домаћих аутора и домаћих извођача. Сматрамо зато да би њихово објављивање представљало значајан допринос афирмацији како музичког стваралаштва, тако и континуираног развоја извођаштва у Србији.

Приликом избора дела која ће ући у серију „Пробуђени архив“ узимају се у обзир сва снимљена дела, а селекција се врши на основу нивоа извођења и квалитета снимака. Верујемо да ће нова звучна едисија и домаћој и иностраној јавности открити богатство звучног архива Радио Београда, а кроз њега и велики број дела српских композитора, која су нажалост мало позната не само изван Србије, већ и нашој домаћој публици и широкој културној јавности.

*Београд, мај 2009.
Даница Пећровић*

ARCHIVES AWAKENED – *New music edition*

Radio Belgrade, which celebrated its 85th anniversary in 2009, and the Institute of Musicology of the SASA, which celebrated its 60th anniversary in 2008, have started a new collaborative project 'Archives awakened'. The two institutions have joined their professional forces in order to preserve and popularise music by Serbian composers. The sound archives of Radio Belgrade are unquestionably the largest and the most important audio collection in the country, and one of the biggest in this part of Europe. The collection is a national heritage of the greatest importance, although many recordings have sadly been lost during periods of major social and cultural changes, due both to negligence and to intentional 'permanent loans'. Nevertheless, the archives still contain numerous unique recordings of works primarily by national composers and artists. We think that reprint releases of these recordings will be an important contribution to the promotion and growth of both music culture and performing activities.

Works to be published in the 'Archives awakened' edition will be selected on the basis of the quality of both the performance and the recording. We hope that this new edition will reveal to audiences both in Serbia and abroad the richness of Radio Belgrade's archives and through them the quality of works by Serbian composers, who are unfortunately little known, not only to audiences outside Serbia, but to our home public as well.

Belgrade, May 2009
Danica Petrović

Ово издање је резултат истраживачког рада обављеног у оквиру пројекта који финансира Министарство науке Републике Србије. Припрему издања помогло је Министарство културе Републике Србије, а штампање су омогућили Фонд за научни рад САНУ и Завод за уџбенике.

The research work, the preparation and the publication of this booklet were financially supported by the Ministry of Sciences and the Ministry of Culture of the Republic of Serbia, the Fund for Scientific Research of the SASA, and the Serbian State Publisher of Textbooks.

Петар Коњовић:

Женидба Милошева и Сељаци

Једна „романтична“ и једна „народна“ опера с нумерама

Петар Коњовић у историји српске музике

Петар Коњовић је, ван сваке сумње, најзначајнији српски оперски композитор. Његових пет опера међусобно се доста разликују по темама и жанровима. Високим уметничким квалитетима издвајају се, како у композиторовом опусу, тако и у домаћој музици уопште, *Кнез од Зење* (1926), *Кошћана* (1931) и *Ошацибина* (1960), од којих прве две припадају зрелој фази Коњовићевог рада, док је трећа настала у његовим позним годинама и његово је последње дело. Опера *Женидба Милошева* (прва верзија 1904), младалачко дело аутора и један од првих српских прилога овом жанру, и *Сељаци* (1951), ведрa „народна опера“, уобличене су као опере с нумерама. Позоришној сцени Коњовић је наменио и музику за

драму *Пера Сеїединац* Лазе Костића и за Шекспирову комедију *Сан леиње ноћи*.

Петар Коњовић је рођен 5. маја 1883. године у Чуругу у Бачкој. Похађао је Српску гимназију у Новом Саду, а потом и Учитељску школу у Сомбору, у којој му је музику предавао чешки музичар и педагог Драгутин Блажек, који је систематски подстицао склоност свога ученика за композиторски рад. Млади Коњовић је самостално радио на опери *Женигба Милошева*, а дело је завршио и понудио за извођење београдском Народном позоришту пред сам упис на конзерваторијум у Прагу, где је од 1904. до 1906. године студирао у класи Карела Штекера. Дипломирао је са симфонијском поемом *Serbia liberata*, посвећеном стогодишњици Првог српског устанка. Убрзо је почео да ради у Земуну и Београду као наставник музике, посвећујући знатно време компоновању. Из тог раног стваралачког периода, посебан спомен заслужују *Симфонија у це-молу* (1907), прво дело тог жанра у српској музици, *Први људачки квартејт* (1906; финале компоновао 1917), као и одређени број соло песама и обрада народних песама за глас и клавир које ће писати с прекидима током дужег времена, да би их тек у међуратном периоду коначно уобличио у збиркама *Лирика* (1903–1922) и *Моја земља* (1905–1925).

Током Првог светског рата живео је у Сомбору и Загребу, где је 1917. године приредио ауторски концерт и доживео премијеру своје

давно компоноване прве опере, у међувремену знатно прерађене и преименоване у *Вилин вео*. У Загребу је био директор Опере Хрватског народног казалишта (1921–1926), чак и њен управник (1933–1935), а у међувремену и управник осјечког позоришта. Две деценије између светских ратова представљају раздобље Коњовићеве пуне стваралачке зрелости. Афирмисао се првенствено као оперски композитор, са *Кнезом од Зејте* и *Кошићаном*, али и као аутор *Јагранској кайрича за виолину и оркестар* (1936), *Другој југачкој квартејети* (1937) и низа соло песама. Тада је објавио и своју једину збирку хорских духовних композиција *Музика духовна* (1938) и прву збирку текстова о музици и музичарима (*Личности*, 1919).

Пред Други светски рат (1939) Коњовић се вратио у Београд, и ту је до 1950. године био професор на Музичкој академији. За редовног члана Српске академије наука и уметности изабран је 1946. године. Одмах је покренуо оснивање Музиколошког института и био је његов први директор (1947–54). Коњовићев позни стваралачки период био је обележен радом на крупним формама: операма *Селоци* (1951) и *Ошцаџбина* (1960), симфонијској поеми *Макар Чугра* (1946), као и на неким краћим делима (*Три њсалма за југачки оркестар*, 1964; први *Псалам* је настао још 1917). Обиман опус Петра Коњовића обухвата и неколико великих симфонијских дела, низ инструменталних и камерних дела, хорова различитог састава, као и песама за глас и клавир, међу којима је велики број обрада народних напева.

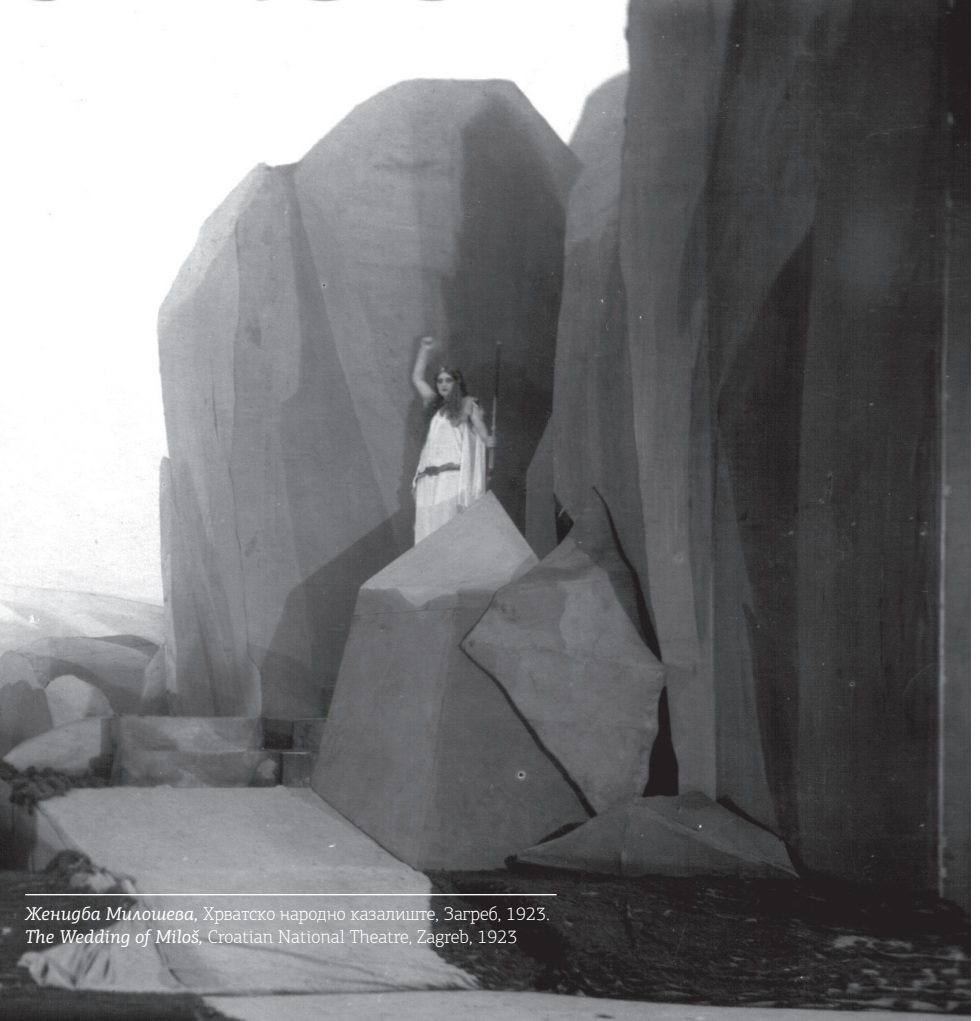
У периоду после Другог светског рата био је изузетно плодан као музиколог. Објавио је монографије о Милоју Милојевићу (1954) и Стевану Мокрањцу (1956), као и збирке есеја *Књиџа о музици српској и славенској* (1947) и *Отледи о музици* (1965). Умро је 1. октобра 1970. године.

Петар Коњовић је једна од кључних личности српске музике 20. века, богато обдарен и свестрано образован. Свестан вредности Мокрањчевог наслеђа, али и неопходности осавремењивања српске музике, он је заговарао изградњу модерне српске националне школе. У стилском погледу његово стваралаштво припада позном романтизму, повремено обогаћеном елементима импресионизма и експресионизма. Стил његовог опуса је битно одређен коришћењем фолклорног материјала и применом психолошко-реалистичких проседеа (у операма и другим вокално-инструменталним формама). Под утицајем Вагнера, Мусоргског и Јаначека, Коњовић је тежио да изгради свој лични изражајни речитативно-ариозни стил којим би афирмисао важност речи у музичко-драмским формама. Давао је примат мелодији која је код њега асиметрична, јер је изникла из вербалног текста, и неговао је непосредност импровизационо-рапсодичног изражавања.

О сопственом стваралаштву говорио је ретко, па је утолико драгоценија кратка изјава коју је дао поводом свог 85. рођендана: „Дело које сам стварао и створио у разним облицима звучног артизма, од најједноставније, ‘простонародне’ мелодије до врло сложених музичко-

сценских остварења, инспирисано је духом нације којој припадам у свим њеним ширинама и, мислим да то могу рећи, оно пулсира елементарним ритмом својственим том подручју, и, без обзира на 'моду' коју изазивају промене 'укуса и сналажења' у размени генерација, верујем да мој опус носи уочљиво печат искрене стваралачке активности.“

Женигба Милошева, Хрватско народно казалиште, Загреб, 1923.
The Wedding of Miloš, Croatian National Theatre, Zagreb, 1923

Petar Konjović:

The Wedding of Miloš and The Peasants

A Romantic and a Folk Number Opera

Petar Konjović in the history of Serbian music

Petar Konjović is, without doubt, the most significant Serbian composer of opera. His five operas differ a lot, both according to their subjects and genres. The operas which stand out from both the composer's opus and national music in general due to their high artistic qualities are *The Prince of Zeta* [Knez od Zete] (1926), *Koštana* (1931), and *Homeland* [Otađzbina] (1960), the first two of which belong to the mature phase of Konjović's work, while the last one was created in his final years and is his last piece of work. Out of the rest of Konjović's operas, *The Wedding of Miloš* [Miloševa ženidba] (first version 1904), one of the first Serbian contributions to operatic genre, and *The Peasants* [Seljaci] (1951), are both constructed as number operas.

Konjović also wrote the stage music for the play *Pera Segedinac* by Laza Kostić and the comedy *Midsummer Night's Dream* by Shakespeare.

Petar Konjović was born on 5 May 1883 in Čurug in Bačka. He attended the Serbian gymnasium in Novi Sad, and then the School of Pedagogy in Sombor, where he was taught by Professor Dragutin Blažek who spotted his talent for composition. Later on, Konjović indeed chose to study composing, and his independent work on the opera *The Wedding of Miloš* testifies to the seriousness of his intent. He completed the piece and offered it to the National Theatre in Belgrade to be performed just before he entered the Prague Conservatory where he studied in the class of Karel Stecker from 1904 to 1906. He graduated with a symphonic poem *Serbia liberata*, dedicated to the centennial anniversary of the First Serbian Insurrection. Soon afterwards, he began to work in Zemun and Belgrade as a music teacher, dedicating a substantial amount of time to composing. The works belonging to his early period of creation, which are worthy of mention are *The Symphony in C minor* (1907), which is the first work of the genre in Serbian music, *The First String Quartet* (1917), and a certain number of solo pieces and folk song arrangements for voice and piano which he wrote intermittently over a longer period of time and which only received their final form in the collections *Lyricism* [Lirika] (1903-1922) and *My Country* [Moja zemlja] (1905-1925).

During the First World War he resided in Sombor and Zagreb, where he gave a concert of his works in 1917, and saw the premiere of

The Wedding of Miloš (1917), the opera he had composed 13 years before, amended in the meantime and renamed *A Fairy's Veil* [Vilin veo]. In the years 1921-1926 and 1933-1935 he was the director of the Opera of the Croatian National Theatre, and from 1933 to 1935 he managed the Theatre in Osijek. The two decades between the two world wars represent the period of Konjović's full creative maturity. He asserted himself as primarily an opera composer with *The Prince of Zeta* and *Koštana* as well as the author of the *Adriatic capriccio* (1936), *The Second String Quartet* (1937) and solo pieces. He also published a collection of choral works on church texts *Sacred Music* [Muzika duhovna] and a collection of articles on music and musicians (*Persons* [Ličnosti], 1919).

In 1939, Konjović returned to Belgrade where he worked as a professor at the Music Academy until 1950. He was elected a permanent member of the Serbian Academy of Sciences and Arts in 1946. He initiated the founding of the Institute of Musicology and was its first director (1947-1954). His late creative period was marked by his work on large forms – operas *The Peasants* and *Homeland*, a symphonic poem *Makar Čudra* (1946) and some shorter pieces (*Three Psalms for string orchestra*, 1964; the first *Psalm* was written in 1917). The prolific opus of Petar Konjović also includes several large symphonic works, a series of instrumental and chamber pieces, choirs of varied structure and songs for voice and piano which include a large number of folk song arrangements. He was also an active and important musicologist.

After 1945, he was particularly prolific as a music essayist. He wrote monographs on Miloje Milojević (1954) and Stevan Mokranjac (1956), and a collection of essays *The Book on Serbian and Slav music* [Knjiga o muzici srpskoj i slavenskoj] (1947) and *Essays on Music* [Ogledi o muzici] (1964). He died on 1 October 1970.

Petar Konjović is one of the pivotal figures of 20th century Serbian music, profusely gifted and widely educated. Aware of the value of the legacy of Stevan Mokranjac, but also of the necessity to modernize Serbian music, he supported the idea of constructing a modern Serbian national school. In terms of style, his opus belongs to late romanticism, occasionally enriched with elements of impressionism and expressionism. The style of his opus is significantly influenced by use of material from folklore and applying psychologically realistic procédés (in operas and other vocal-instrumental forms). Under the influence of Wagner, Mussorgsky and Janáček, Konjović strived to build his personal expressive recitative-arioso style in which he stressed the importance of words as bearers of semantic meaning in musical-dramatic forms. He prioritized melody, caring for the immediacy of improvisational and rhapsodic expression. His vocal line was modelled on the rhythms and melodic inflections of everyday speech, with resulting realistic effects.

Konjović rarely spoke of his own work which makes the brief statement he made on his 85th birthday even more precious: “The work

which I have been creating and have created in various forms of the art of sound, from the simplest 'ordinary folk' melody to very complex musical creations for the stage, is inspired by the spirit of the nation I belong to, in the fullest extent and, I believe I may claim, pulsates in the rhythm essential and typical for this territory, and regardless of the 'fashion' brought upon by change in 'taste and orientation' caused by the succession of generations, I believe that my opus carries a distinctive mark of genuine creative activity".

CD 1

**ЖЕНИДБА
МИЛОШЕВА
(ВИЛИН ВЕО)**

Романџична ојера

Оркестарска свита из I чина

(1) Поноћ у Мироч планини	2:50
(2) Песма бродарице	3:54
(3) Срџба вила и вилењака	3:17
(4) Грабанџијаш	1:33
(5) Бура у планини	1:28
(6) Милошева песма	4:22

Укупно трајање: **17:24**

Хор и Симфонијски оркестар
Радио Телевизије Београд

Диригент: **Оскар Данон**

Редитељ: **Константин Винавер**

Сниматељ: **Слободан Младеновић**

Снимљено **18. III 1962.**
ТО 792

Делови из I чина

(7) Уводна музика и хор	3:47
(8) Песма Милоша	3:13
(9) Дует Милоша и Равијојле	3:18

Укупно трајање: **10:18**

Солисти:

Драго Старц, тенор

Радмила Васовић-Бакочевић, сопран

Хор и Симфонијски оркестар
Радио Телевизије Београд

Диригент: **Живојин Здравковић**

Редитељ: **Татјана Јашченко**

Сниматељ: **Александар Радојчић**

Снимљено **18. XII 1958.**
ТО 2706

CD1

**THE WEDDING
OF MILOŠ
(THE FAIRY'S VEIL)**

Romantic Opera

Orchestral suite from Act I

(1) Midnight on Mount Miroč	2:50
(2) The undine song	3:54
(3) Ire of fairies and elves	3:17
(4) Grabancijaš (Elf)	1:33
(5) Mountain storm	1:28
(6) Miloš's Song	4:22

Total Duration: **17:24**

Radio-Television Belgrade
Symphonic Orchestra

Conductor: **Oskar Danon**

Director: **Konstantin Vinaver**

Recorded by: **Slobodan Mladenović**

Recorded on **18 March 1962**

Fragments from Act I

(7) Introduction and Choir	3:47
(8) Miloš's Song	3:13
(9) Duet of Miloš and Ravijojla	3:18

Total Duration: **10:18**

Solists:

Drago Starc, tenor

Radmila Vasović-Bakočević, soprano

Radio-Television Belgrade Choir
and Orchestra

Conductor: **Živojin Zdravković**

Director: **Tatjana Jaščenko**

Recorded by: **Aleksandar Radojčić**

Recorded on **18 December 1958**

Женидба Милошева. СНП, Нови Сад, 1960. Петар Коњовић седи између диригента Лазара Буте и режисера Јосипа Кулунџића, извођачи стоје.
The Wedding of Miloš, in SNT, Novi Sad, 1960. Petar Konjović is sitting between the conductor Lazar Buta and the director Josip Kulundžić; the singers are standing.

(10) II чин

Трајање: **34:37**

Солисти:

Драго Старц, тенор
Милош Обилић

Радмила Васовић-Бакочевић,
сопран
Равијојла

Мирјана Врчевић, мецосопран
Марша

Жарко Цвејић, бас
Марко Краљевић

Душан Поповић, баритон
Реља Крилајица

Душан Цвејић, тенор
Грбанцијаш

Зора Мојсиловић, сопран
вила бродарица

Симфонијски оркестар
Радио Телевизије Београд

Диригент: **Оскар Данон**

Редитељ: **Миодраг Илић**

Сниматељ: **Стеван Боротић**

Снимљено: **22.V 1958.**
ТО 2076

(11) Свечани марш из III чина 2:29

Загребачка филхармонија

Диригент: **Милан Хорват**

Редитељ: **Растислав Камбасковић**

Сниматељ: **Миљенко Дер**

Снимљено: **29. I 1969.**
ТО 8332

(10) Act II

Duration: **34:37**

Soloists:

Drago Starc, tenor
Miloš Obilić

Radmila Vasović-Bakočević,
soprano
Ravijojla

Mirjana Vrčević, mezzosoprano
Marta

Žarko Cvejić, bass
Marko Kraljević

Dušan Popović, baritone
Relja Krilatica

Dušan Cvejić, tenor
Grabancijaš/Elf

Zora Mojsilović, soprano
Undine

Radio-Television Belgrade
Symphonic Orchestra

Conductor: **Oskar Danon**

Director: **Miodrag Ilić**

Recorded by: **Stevan Borotić**

Recorded on: **22 May 1958**

(11) Festive March from Act III 2:29

Zagreb Philharmonic Orchestra

Conductor: **Milan Horvat**

Director: **Rastislav Kambasković**

Recorded by: **Miljenko Doerr**

Recorded on: **29 January 1969**

Сељаци, II чин. Народно позориште у Београду, 1952.
Мирослав Чангаловић као Маринко и Жарко Цвејић као Станојло
The Peasants, Act II. National Theatre in Belgrade, 1952
Miroslav Čangalović as Marinko and Žarko Cvejić as Stanojlo

CD 2

СЕЉАЦИ (ЋИДО)

Народна ојера

(1) Увертира 9:26

Симфонијски оркестар
Радио Телевизије Београд

Диригент: **Франц Клинар**

Продуцент: **П. Ж.**

Сниматељ: **Стеван Боротић**

Снимљено: **5. XII 1968.**
ТО 2049

(2) I чин (На прелу) 25:48

(3) II чин (Избори) 18:00

(4) III чин (Бегуница) 22:57

Укупно трајање
(без Увертире) **66.45**

Солисти:

Жарко Цвејић, бас – *Марко*
Никола Јанчић, тенор – *Андрија*

Ђорђе Ђурђевић, бас – *Станојло*
Звонимир Крнетић, тенор
– *Здравко*

Томислав Рено, тенор
– *Максим*

Никола Митић, баритон – *Милић*
Александар Веселиновић, бас
– *Радисав*

Душан Јанковић, баритон – *Милисав*

Олга Ђокић, сопран – *Љубица*

Олга Милошевић, мецосопран – *Пејтра*

Милица Миладиновић, мецосопран
– *Живана*

Хор и Симфонијски оркестар
Радио Телевизије Београд

Диригент и адаптација за радио:
Борислав Пашћан

Редитељ: **Марио Кремзир**

Сниматељ: **Слободан Младеновић**

Снимљено: **19. X 1960.**
ТО 8884 (I чин) и **ТО 8885** (II и III чин)

CD 2
THE PEASANTS
(ĐIDO)

Folk Opera

(1) Overture 9:26

Radio-Television Belgrade
Symphonic Orchestra

Conductor: **Franc Klinar**

Produced by: **P. Ž**

Recorded by: **Stevan Borotić**

Recorded on **5 December 1968.**

(2) Act I –
Gathering at Spinning 25:48

(3) Act II – Village Elections 18:00

(4) Act III – The Fugitive 22:57

Total Duration **66.45**

Soloists:

Žarko Cvejić, bass-baritone –
Marinko;

Nikola Jančić, tenor – *Andrija*

Đorđe Đurđević, bass – *Stanojlo*

Zvonimir Krnetić, tenor
– *Zdravko*

Tomislav Reno, tenor
– *Maksim*

Nikola Mitić, baritone – *Milić*
Aleksandar Veselinović, bass
– *Radisav*

Dušan Janković, baritone – *Milisav*

Olga Đokić, soprano – *Ljubica*

Olga Milošević, mezzo-soprano – *Petra*

Milica Miladinović, mezzosoprano
– *Živana*

Radio-Television Belgrade Choir
and Symphonic Orchestra

Conductor: **Borislav Pašćan**

Adapted for radio: **Borislav Pašćan**

Director: **Mario Kremzir**

Recorded by: **Slobodan Mladenović**

Recorded on **19 October 1960**

Женидба Милошева (Вилин вео)

(1904; 1917; 1922)

Романтична опера у три чина

Лица: Цар Лазар (бас), Царица Милица (мецосопран), Милош Обилић (тенор), Реља Крилатић (баритон), Марко Краљевић (бас), вила Равијојла (сопран), Бродарица (сопран), Марта врачара (алт), Грабанџијаш (тенор буфо), Областиња (мецосопран), Планинкиња (мецосопран)

Време: XV век

Место: **I чин** – у Мироч-планини; **II чин** – Пећина Марте врачаре;
III чин – Двор Цара Лазара

Женидба Милошева, у Српском народном позоришту, Нови Сад, 1960.
М. Скендеровић, О. Бингулац, В. Цвејић, В. Поповић
The Wedding of Miloš, Serbian National Theatre, Novi Sad, 1960
М. Skenderović, O. Bingulac, V. Cvejić, V. Popović

Садржај ојере

I чин

На Мироч-планини се одржава збор вила који неочекивано посећују Милош Обилић, Марко Краљевић и Реља Крилатић (Крилатица). Виле и вилењаци су нерасположени према Милошу јер су сазнали да је једном приликом натпевао вилу Равијојлу. И поред тога, он почиње да пева, а Равијојла га погађа стрелом у грло.

II чин

Желећи да се освете тројици јунака, виле се скупљају у пећини врачаре Марте и спремају отровне стреле. Равијојла се, међутим, поверава врачари да воли Милоша. Пошто су се виле разишле, појављује се Марко који се заљубио у Равијојлу и тражи лек против вилинских чини. Он од ње отима чаробни вилински вео и баца га у пламен, због чега се вила онесвести и претвори у обичну девојку. Марко и Милош долазе у сукоб око Равијојле, али она успева да их умири: бира Милоша, а склапа побратимство са Марком. Виле и Грабанцијаш нападају Марка, али он успева да се одбрани.

III чин

На двору цара Лазара приређује се свечано венчање Милоша и Равијојле.

Драмски текст Драгутина Илића (1858–1926) који је надахнуо Петра Коњовића да компонује своју „романтичну оперу у три чина“ – послужио је мало раније Божидару Јоксимовићу (1868–1955) за истоимено дело које се сматра првом српском опером. Јоксимовић је своју „народну оперу“ завршио 1902. године и одмах послао управнику Народног позоришта у Београду с предлогом за извођење, али она није никада заживела на сцени. Више успеха је имао Станислав Бинички чија је опера *На уранку* (1903) доживела премијеру првих дана 1904. године, па представља прву српску изведену оперу.

Драгутин Илић је своју „чаробну игру“, објављену у сарајевском књижевном часопису *Нага* 1898. године, засновао на народној епској песми *Марко Краљевић и вила*. Према сведочењу Косте Манојловића, писац је 1896. био у преговорима са Стеваном Мокрањцем, надајући се да би познати композитор био заинтересован да према том његовом драмском спеву компонује било праву оперу, било комад с певањем. Нажалост, до сарадње није дошло. Коњовић је своју прву верзију *Женидбе Милошеве* прерадио по повратку са прашких студија и то на савет Милоја Милојевића. Додатно је интервенисао пред премијеру у Загребу (25. априла 1917). После пет година композитор је поново дело редиговао, припремајући ново загребачко извођење (4. октобар 1922). *Вилин вео* је у Београду први пут изведен 27. фебруара 1923. године.

Ову романтично-националну бајку Коњовић је компоновао угледајући се на раноромантичне опере, првенствено на *Чаробној сирелци* Карла Марије Вебера. Прва опера уопште коју је Коњовић видео на сцени био је управо Веберов *Сирелац*, у скромној реализацији на гостовању новосадског Српског народног позоришта у Сомбору 1900. године (певали су глумци, јер није било професионалних певача, а војни

ансамбл Петроварадинског пука свирао је оркестарски део). По узору на ову оперу, компоновао је своју *Женидбу Милошеву* као дело у коме се смењују нумере, осмишљене као арије, дуети и ансамбли, а начинио је напор да континуитет тока радње обезбеди обједињавањем нумера у призоре. На крају сваког чина је финале са учешћем великог броја ликова и хора, што је такође једна од уобичајених и оправданих оперских конвенција. Цео трећи, финални чин, осмишљен је као велика жанр-сцена – свадба, заснована на музичкој материји народног призвука.

Разумљиво је зашто је драмски предложак Драгутина Илића заинтересовао чак двојицу композитора, Јоксимовића и Коњовића. Мотив натпевавања, преузет из народне поезије, даје згодан музички подстицај, као што ће Коштанина песма – истина, у далеко сложенијем смислу – представљати битан покретач радње у каснијој Коњовићевој опери рађеној према комаду Боре Станковића. Међутим, тај исти Илићев драмски спев створио је и проблем композитору. Већ први критичари су запазили мане либрета у којем је радња без сукоба и јачих контраста, са низањем слика лепих за око, али лишених драматике.

У *Женидбу Милошеву* Коњовић је увео мали број лајтмотива, међу којима се издвајају два, везана за ликове Милоша и Марка. Занимљиво је да се они први пут појављују истовремено, што проистиче из заједничког ступања оба лика на сцену. До правог лајтмотивског развоја ових и других тема неће доћи, а то би било и тешко да се очекује од младог аутора, који је готово самоук у време рада на првој верзији дела. Као што је то Милоје Милојевић први приметио, дело поседује елементе и традиционалне опере с нумерама и музичке драме, из чега проистиче драматуршка неуједначеност.

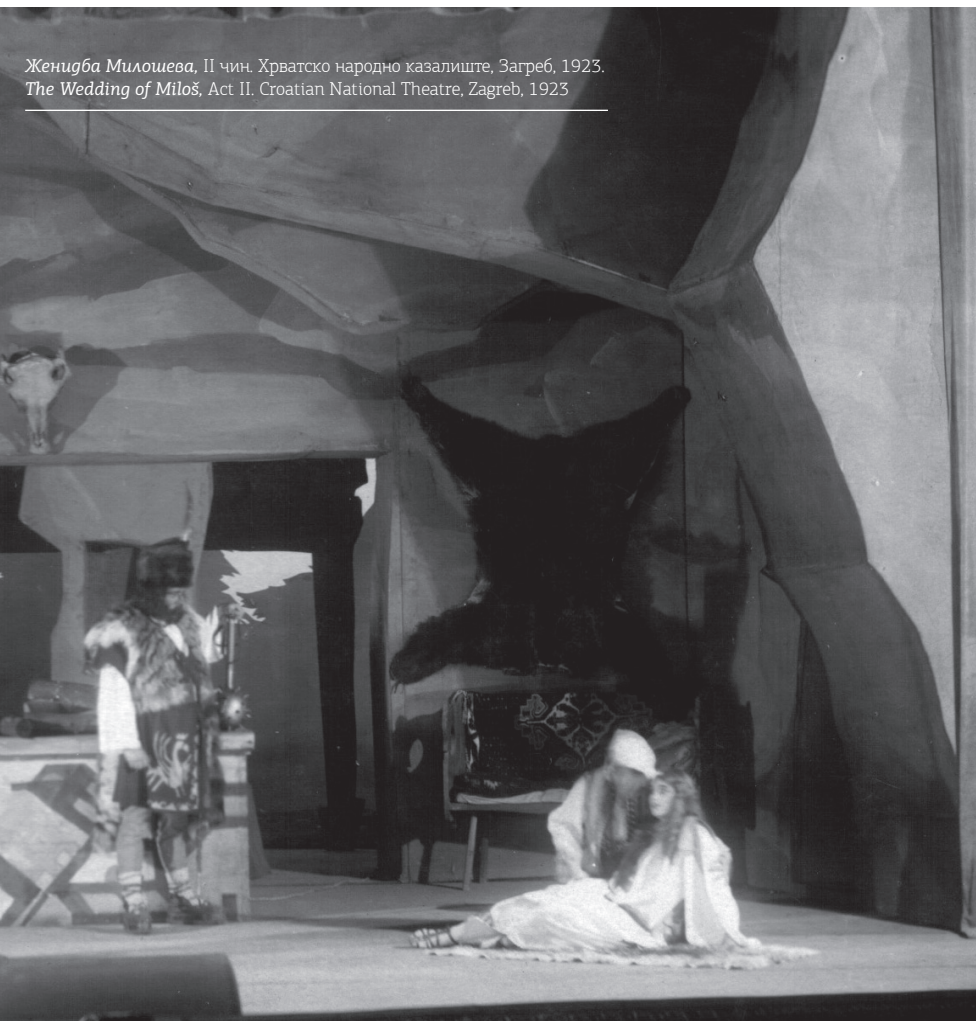
Коњовић је био свестан значаја функције оркестра у музичкој драми, тако да му је посветио знатну пажњу. Посебно је пажљиво пришао карактеризацији атмосфере и амбијента, вешто користећи ефекте који се могу добити од харфе, енглеског рога и солистичких виолина.

Романтичарска инспирација, младалачки занос и амбиција који су уложени у ову оперу нису били довољни да *Женидби Милошевој* обезбеде трајнији сценски живот, али остварени резултат не треба потценити јер представља једно свакако вредно историјско сведочанство о обећавајућем напору једног од наших најзначајнијих композитора, припадника генерација после Стевана Мокрањца, да српску музичку сцену приближи европским узорима.

Женидба Милошева, II чин. Хрватско народно казалиште, Загреб, 1923.
The Wedding of Miloš, Act II. Croatian National Theatre, Zagreb, 1923

The Wedding of Miloš *(The Fairy's Veil)*

(1904; 1917; 1922)

Romantic opera in three acts

Characters: Emperor Lazar (bass), Empress Milica (mezzo-soprano), Miloš Obilić (tenor), Relja Krilatić (baritone), Marko Kraljević (bass), fairy Ravijojla (soprano), Undine (soprano), Marta the witch (alto), Grabancijaš (tenor buffo), Cloud fairy (mezzo-soprano), Mountain fairy (mezzo-soprano)

Time: XV century

Scene: Act I – Mount Miroč; Act II – The cave of Marta the witch; Act III – The court of Emperor Lazar

Content of the opera

Act I

There is a gathering of fairies on Mount Miroč which is unexpectedly visited by Miloš Obilić, Marko Kraljević and Relja Krilatić (Krilatica). The fairies and elves are hostile toward Miloš because they have learnt that, on one occasion, he has out-sung the fairy Ravijojla. Despite this, he breaks into song, and Ravijojla pierces his throat with an arrow.

Act II

Seeking to avenge themselves on the three heroes, the fairies gather in the cave of Marta the witch and prepare poisonous arrows. However, Ravijojla confides in the witch that she is in love with Miloš. After the fairies disperse, along comes Marko who has fallen in love with Ravijojla and seeks a cure for the fairy spells. He snatches the magical fairy veil from her and throws it into the fire, thus causing the fairy to lose consciousness and become an ordinary girl. Marko and Miloš come into conflict over Ravijojla but she manages to appease them – she chooses Miloš and takes Marko as her blood-brother. The fairies and Grabancijaš attack Marko but he manages to ward them off.

Act III

A ceremonious wedding of Miloš and Ravijojla takes place in the court of Emperor Lazar.

The dramatic script of Dragutin Ilić (1858-1926) which inspired Petar Konjović to compose his “romantic opera in three acts” was previously used by Božidar Joksimović (1868-1955) for a work bearing the same name and which is considered the first Serbian opera. Joksimović completed his “national opera” in 1902 and immediately sent it to the manager of the National Theatre in Belgrade suggesting that it should be performed, but it never saw the light of day. Stanislav Binički had more success and his opera *At Dawn* [Na uranku] (1903) had its premiere in the early days of 1904, and it is thus the first performed Serbian opera.

Dragutin Ilić based his “magical play”, published in the literary magazine *Nada* in Sarajevo in 1898, on a folk epic poem *Marko Kraljević and a Fairy*. The data recorded by Kosta Manojlović is of some interest because it shows that the author was negotiating with Stevan Mokranjac in 1896 hoping that the famous composer might be interested in using his dramatic epic to compose either a genuine opera or a vocal piece after it. Unfortunately, the collaboration never occurred. Konjović altered his first version of *The Wedding of Miloš* after he returned from his studies in Prague, following the advice of Miloje Milojević, further amending it before its Zagreb premiere on 25 April 1917 when the piece was performed under the name *A Fairy's Veil*. The composer made one final amendment to the piece in preparation for another premiere in Zagreb on 4 October 1922. Soon afterwards, it was performed in Belgrade for the first time on 27 February 1923.

Petar Konjović composed this romantic national fairy tale taking example from the operas of early romanticism, primarily Carl Maria Weber and his *Freischütz*. The first opera which Konjović saw on stage was precisely that opera by Weber in the modest performance of the Serbian

National Theatre of Novi Sad on its visit to Sombor in 1900 (the actors sang because there were no professional singers and the military ensemble of the Petrovaradin Regiment played the orchestral part). Following the model of this opera, Konjović composed *The Wedding of Miloš* as a work in which numbers, composed of arias, duets and ensembles, succeed one another, and he made an effort to ensure the continuity of the plot by gathering the numbers into larger frames – scenes. Each act ends with a finale in which a large number of characters participate and a choir as well, which is also one of the common and justified opera conventions. The entire third act is conceived as a large genre-scene – wedding, based on musical material with a folk resonance.

It is understandable why the two composers, Joksimović and Konjović, were interested in Dragutin Ilić's play. The motif of out-singing taken from the folklore poetry offers a convenient musical incentive, just as Koštana's singing – albeit in a far more complex sense – represents an important initiator of the plot in Konjović's later opera composed to the work of Bora Stanković. However, Ilić's dramatic epic also posed a problem for the composer. The first critics noticed the flaws of the libretto because its plot lacked conflicts or stronger contrasts, and while it had a series of images beautiful to the eye of the beholder, it was void of drama.

Konjović introduced a small number of leitmotifs into *The Wedding of Miloš*, among which the two referring to the characters of Miloš and Marko can be distinguished. The interesting thing is that they appear simultaneously for the first time, which is the result of the two characters coming on stage at the same time. The genuine development of leitmotifs in these and other themes never occurred, and it would have been unlikely to expect it from a young composer who was practically self-taught at the

time he was working on the first version of the piece. As Milojević remarked once, the piece has elements of both a traditional opera with numbers and a musical drama, which results in the dramaturgic imbalance.

Konjović was aware of the importance of the part which an orchestra plays in a musical drama and he therefore paid substantial attention to it. He approached the matter of creating the atmosphere and the setting with particular care, skilfully using the effects produced by a harp, an English horn or solo violins.

The romantic inspiration, the zeal of the youth and ambition invested in this opera were not sufficient to ensure a more lasting stage life for *The Wedding of Miloš*, but the achieved result should not be disparaged for it represents a valuable historical testimony to the effort of one of our most important composers ever, a member of the generations succeeding Stevan Mokranjac, who brought the Serbian musical scene closer to European

Селаци, премијера. Народно позориште, Београд, 1952.

Софија Јанковић као Љубица и Стјепан Андрашевић као Здравко

The Peasants, premiere. National Theatre, Belgrade, 1952

Sofija Janković as Ljubica and Stjepan Andrašević as Zdravko

Сељаци (Ђуго)

(1951)

Народна опера у три чина

Лица: Маринко (бас-баритон) и Андрија (тенор), сеоске газде; Станојло (бас) и Јован (тенор), сељаци; Здравко, син Маринков (тенор); Максим, син Андријин (тенор буфо); Милић, сеоски момак (баритон); Љубица, кћи Станојева (сопран); Петра, њена другарица (мецосопран), Живана, снаха Маринкова (алт); Павлија, жена Маринкова (алт); Милисав, Радисав и Стојисав (баритон и басови), сељаци; Сеоска пандур (бас); Поп (тенор); три момка (тенори); Женски глас иза сцене; Чинovníк (немо лице); Хор и балет: сеоске момци и девојске, сељаци и сељанке

Време: Догађа се крајем 19. века

Место: Село у Мачви

Садржај ојере

I чин

(На њрелу)

Момци и девојке окупљени су на прелу. Исказују симпатије према заљубљеном пару Љубици и Здравку, а подсмевају се неспретном, имујћном Максиму, који очекује да ће договором родитеља добити Љубицу за жену.

II чин

(Избори)

Сељаци се спремају за изборе за сеоског кмета, решени да гласају за Андрију, Максимовог оца, иако је „туњав“ и „мек“, јер верују да ће га касније лако натерати са спроводи њихову вољу. Противкандидат је Маринко, Здравков отац, прек и „тврди“, који се већ замерио многим сељацима. Он покушава да приволи Љубичиног оца Станојла да гласа за њега и да утиче на друге да тако учине, а чак наговештава и прошевину Љубице за Здравка. Станојло наизглед пристаје, али као и сви остали сељаци, гласа за Андрију. Сељаци наздрављају Андрији, а весело расположење нарушава само пролазак Маринка који је љут што је насамарен.

III чин

(Беџуница)

Маринко искаљује бес на сину Здравку, бранећи му да се виђа са Љубицом. Здравко, скривен, са очајањем посматра припреме за прошевину Љубице за Максима. Са другом Милићем планира отмицу девојке, наравно уз њен пристанак. Драмска кулминација је у 6. приказу овог чина, када се Маринко устремљује на сина због тога што је довео „отету“ девојку. Здравко не показује страх пред очевим бесом, чак му пркоси речима: „Не бојим се ја смрти!“ Маринко је прво загрепашћен, па одушевљен: „Ово је други ја! Ђидо! Јунак!...“ После сцене помирења, расположени Маринко успева да одобровољи Станојла који је, увређен, дошао по Љубицу. Два оца се мире. Приређује се свадба.

У Коњовићевом оперском огласу, карактеристичном по третирању судбинских тема, као и по драмском интензитету израза и психолошком продубљивању ликова и ситуација, **Сељаци** делују ведро и растеређено, као својеврсни скерцо. Није искључено да је композитор за рад на овом делу био подстакнут послератним успесима балета *Охридска лејенга* Стевана Христића и комичне опере *Еро с оноћа свијејша* Јакова Готовца. Прихватио је идеју професора Ивана Ђаје да компоује оперу према комаду **Ђуго** (1892) Јанка Веселиновића, у чијој је драматизацији учествовао Драгомир Брзак, који се стога сматра коаутором. На основу ових предлога, либрето је саставио Јован Коњовић, композиторов син. Извођен са музиком Даворина Јенка, **Ђуго** је већ имао дуг сценски живот. Ова „слика из сеоског живота у пет чинова с певањем“, како стоји у поднаслову комада, привукла је Коњовића не само својом комичном страном, већ и идиличним аспектом, а свакако и реалистично осмишљеним драмским заплетима.

У **Сељацима** (као и у **Ђугу**) могу се пратити два основна драмска тока, од којих је један везан за млади пар Љубицу и Здравка, а други за изборе за сеоског кмета. Ови токови се сједињују на врхунцу драме – у V чину комада, односно у III чину опере. Композитор је свом сину Јовану Коњовићу, редитељу и писцу, поверио састављање либрета према комаду Веселиновића и Брзака, давши му претходно одређена упутства. У драматуршком погледу искоришћене су могућности стварања контраста на макро-плану (различити амбијенти и атмосфера у чинovima) и на микро-плану (перипетије у II чину, брз след догађаја у III чину).

Познат пре свега у словенском свету, појам народне опере подразумева музичко-сценско дело лаког жанра, са сижеом из живота сељака, уз знатне примесе комике, у народном духу и са цитатима

народних песама и игара. Коњовићеви *Сељаци* су заиста сродни са најизразитијим операма тог типа – *Сорочинским сајмом* Мусоргског и Сметанином *Проданом невестом*. У њима се комбинују елементи музичке драме и комичне опере са нумерама. Коњовић је посебно ценио *Прогану невесту*, тако да не изненађују извесне сродности између ликова Вашека и Максима, као што између две опере постоје и сличности у погледу третмана хорава и сасвим редуковане употребе лајтмотива. У складу са намерно сведеном лајтмотивиком, наступи Максима су често праћени само једноставним пунктираним мотивом, док је лајтмотив избора изразитији, са карактеристичним метром (3+2+3 осмине), док је лајтмотив љутње (први пут у увертири, па у 14. призору II чина) ритмички маркантан. Увертира садржи неке теме из опере: прва тема наговештава мотив из I чина (када бусен пада у ватру), док је друга тема заправо лирска Љубичина тема из 2. призора II чина, а уочавају се и неке друге.

Мото опере гласи: „Ово дело је инспирирано фолклором који, по мишљењу композиторовом, носи у себи елементе моцартовске дијатонике“. Док је радио на делу, Коњовићу је лебдело пред очима остварење у коме ће се „расплодити ведро, рекао бих моцартовски јасна дијатоника шумадиског сцерцозног мотива који је већ с толико успеха у руковетима *Из моје домовине* фиксирао Стеван Мокрањац.“ Шаљива досетка у вези са *Сељацима* – о Моцарту у Шумадији – подсећа нас на чињеницу да се Моцарт, а Хајдн посебно, нису никада много удаљили од хоризонта народне (аустројске) музике и да су умели да из ње изаберу оно што је њиховом стилу највише одговарало, односно оно што му је најмање противречило. Коњовић је преузео само две народне песме из Јенкове музике за *Ђуга*: „Осу се небо звездама“ и „Милић иде странциом“, при чему је за прву од њих компоновао нову мелодију. Скоро је једнак број нумера „у духу“ народних песама и игара и оних које се служе

цитатима, углавном слободније третираним. Осим наведене песме из Јенковог *Ђига* („Милић...“), композитор је користио и Мокрањчеве записе из Бушетићеве збирке („Обукуј се, пашо“, „Зазвекетај, прстенџио“, „Има мајка две девојке“), Мокрањчеве сопствене записе („Све ракију, па ракију“, „Ој девојко, ђаволе“), песме познате из *Руковейи* („Осу се небо звездама“ из Друге, „Ала имаш очи“ из Треће и „Вишњичица род родила“ из Пете) и Ђорђевићеве записе из збирке *Српске иџре за виолину*.

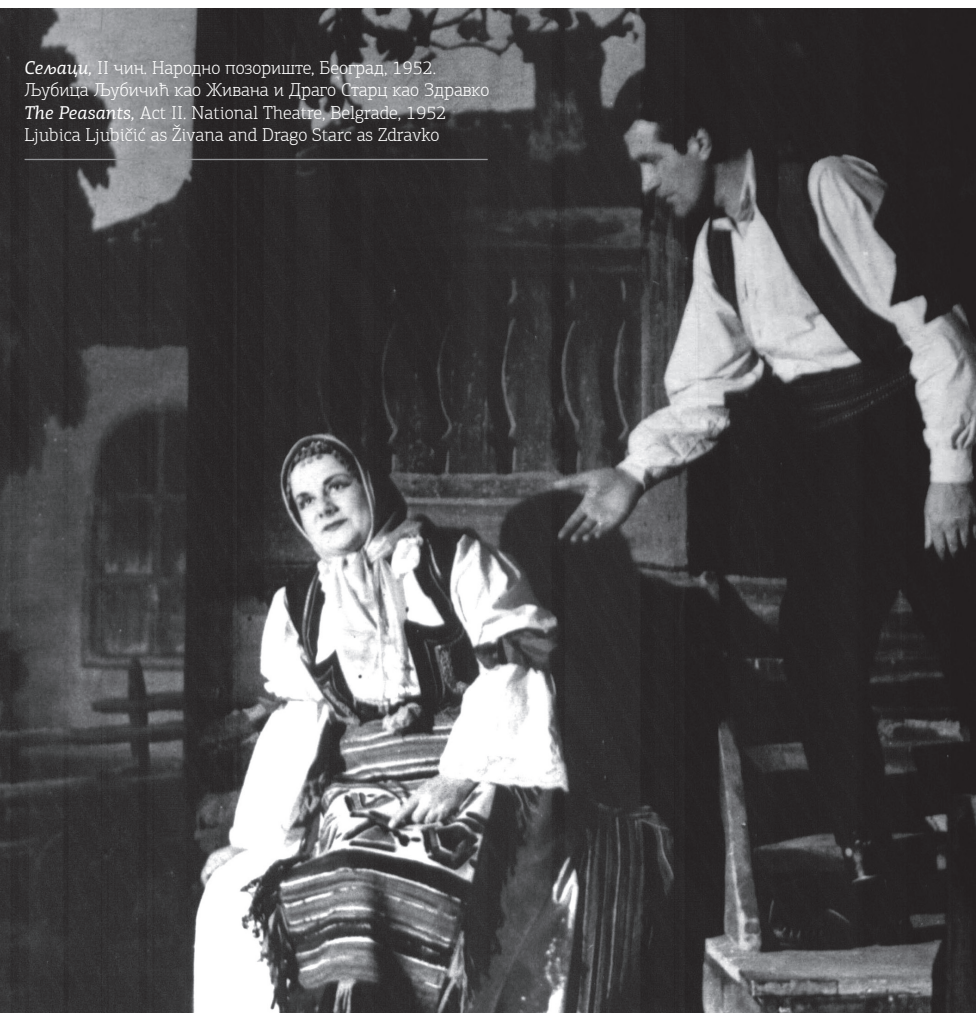
Као и у другим својим операма, Коњовић је овде мислио првенствено мелодијски, али је у знатној мери растеретио музичко ткиво густог контрапункта, што је понекад резултирало „тврдим“, „огољеним“ звуком оркестра. Вокална мелодика је речитативног типа (осим у народним нумерама) и у функцији је психолошки реалистичког представљања радње.

Иако приступачног садржаја и свесно упрошћеног израза, опера *Сељаци* није стекла популарност *Охридске лејџе* – није постала српска *Продана невеста*. Разлози за то можда леже у стриктној доследности с којом је композитор применио принципе транспонованња флексија „обичног“ говора када је градио вокалну мелодику.

Премијера *Сељака* одржана је 3. марта 1952. године у београдском Народном позоришту. Дело је режирао Јосип Кулунџић, а дириговао Предраг Милошевић. Улоге су тумачили изванредни певачи: Мирослав Чангаловић (Газда-Маринко), Жарко Цвејић (Газда-Станојло), Стјепан Андрашевић, у алтернацији Драго Старц (Здравко), Чета Жарковић (Максим), Драгомир Нинковић (Милић), Софија Јанковић (Љубица Станојлова), Милица Миладиновић (Петра), Љубица Љубичић (Живана) и Бисерка Цвејић (Маринкова жена).

Мелиџа Милин

Сељаци, II чин. Народно позориште, Београд, 1952.
Љубица Љубичић као Живана и Драго Старц као Здравко
The Peasants, Act II, National Theatre, Belgrade, 1952
Ljubica Ljubičić as Živana and Drago Starc as Zdravko

The Peasants (Đido)

(1951)

A folk opera in three acts

Characters: Marinko (bass-baritone) and Andrija (tenor), the village masters; Stanojlo (bass) and Jovan (tenor), peasants; Zdravko, Marinko's son (tenor); Maksim, Andrija's son (tenor buffo); Milić, a village lad (baritone); Ljubica, Stanoje's daughter (soprano); Petra, her friend (mezzo-soprano), Živana, Marinko's daughter-in-law (alto), Milisav, Radisav and Stojisav (a baritone and basses), peasants; the village police officer (bass); Priest (tenor); three young men (tenors); a female voice behind stage; an official (a silent character); Choir and ballet: village boys and girls, peasants.

Time: The end of 19th century

Scene: a village in Mačva

Opera plot

Act I

(Gathering at Spinning)

Boys and girls have gathered to spin wool. They show approval of the loving couple Ljubica and Zdravko, and mock the ungainly wealthy Maksim who expects to gain Ljubica's hand in marriage by an agreement between their parents.

Act II

(Election)

The peasants prepare for the election of the village headman, determined to vote for Andrija, Maksim's father even though he is "dull" and "soft" because they believe that they will be able to easily force him to execute their will. The opposing candidate is Marinko, Zdravko's father, a hot-tempered and "hard" man who has already come into conflict with many peasants. He attempts to persuade Ljubica's father, Stanojlo, to vote for him and to influence the others to do the same, and even implies that he is willing to ask for Ljubica to marry Zdravko. Stanojlo seemingly agrees, but ultimately votes for Andrija like all the other peasants. Peasants drink to the health of Andrija, and the cheerful spirit is impaired only by Marinko passing by, upset because he was deceived.

Act III

(The fugitive)

Marinko vents his ire on his son Zdravko, forbidding him to keep seeing Ljubica. Zdravko, hidden, observes the preparations for Maksim's proposal

of marriage to Ljubica. He plans to kidnap the girl with his friend Milić – naturally, with her consent. The dramatic culmination occurs in scene 6 of this act, when Marinko turns on his son for bringing a kidnapped girl. Zdravko shows no fear before the father's wrath, but rather defies him with words "I do not fear death!" Marinko is first astounded, and then thrilled – "He's just like me! An honest fellow! A hero!..." After the reconciliation scene, the contented Marinko manages to appease the offended Stanojlo who comes to get Ljubica. The two fathers reconcile. The wedding is celebrated.

In Konjović's opera opus, characterized by the subject of fate, as well as by its dramatic intensity of expression and psychological intensification of the characters and situations, *The Peasants* come across as cheerful and unburdened, like a kind of scherzo. There is a possibility that the composer was encouraged by the post-war success of the ballet *The Legend of Ohrid* [Ohridska legenda] by Stevan Hristić and the comic opera *Ero the Joker* [Ero s onoga svijeta] by the Croat Jakov Gotovac. He embraced the idea of Professor Ivan Đaja to compose an opera after the play *Dido* (1892) by Janko Veselinović, in the dramatization of which Dragomir Brzak took part, and is therefore considered a co-author. The libretto for the opera was written by Jovan Konjović, the composer's son. Performed as a play with music numbers composed by Davorin Jenko, *Dido* already had a long stage life. This "excerpt from village life in five acts with singing", as the play was subtitled, attracted Konjović not only with its comic side but also with its idyllic aspect and certainly with the realistically conceived dramatic twists.

There are two basic dramatic plots in *The Peasants* (as well as in *Dido*), one of which is related to the young couple Ljubica and Zdravko, and the other to the election for the village headman. These plots are combined at the culmination of the play – in Act V of the play, i.e. in Act III of the opera. The composer entrusted his son Jovan Konjović, director and writer, to create the libretto after the play of Veselinović and Brzak, after having given him precise instructions. In terms of dramaturgy, the possibilities of creating contrasts on both the macro-level (different settings and atmosphere throughout acts) and micro-level (turns in Act II, a quick course of events in Act III) are used.

Known primarily in the Slavic territories, the notion of a folklore opera implies a musical stage piece of a light genre, with a storyline concerning the life of peasants with substantial addition of comedy, in the folklore spirit and with quotes from folk songs and dances. The opera *The Peasants* by Konjović is indeed similar to some of the most outstanding operas of such type – such as *The Fair at Sorochyntsi* by Mussorgsky and *The Bartered Bride* by Smetana. They all combine the elements of musical drama and comical opera with songs. Konjović especially appreciated *The Bartered Bride*, which is why certain similarities between the characters of Vašek and Maksim come as no surprise, as well as those between the usage of choirs and the reduced use of leitmotifs. In accordance with the limited use of leitmotifs, the appearance of Maksim on stage is often accompanied by a simple underlined motif, while the leitmotif of the election is more emphasised with a characteristic metre (3+2+3 eighths), and the leitmotif of anger has a distinct rhythm (first introduced in overture and then in Act II, Scene 14). The overture contains certain themes from the opera – the first theme anticipates the motif of the Act I (when a turf falls into the fire), while the second theme is actually Ljubica's lyrical theme from Act II, Scene 2; other themes are also present.

The motto of the opera was the following - "This piece is inspired by folklore which, in the composer's opinion, bears elements of Mozart's diatonic tonality"; and while he was working on it, Konjović had envisaged a work which "would engender the cheerful, the clear Mozart-like diatonic tonality of the Šumadija [region in Serbia] scherzo motif, one so successfully established by Mokranjac in his collection *From My Homeland*." The witty

remark concerning *The Peasants* – about Mozart in Šumadija – reminds us of the fact that Mozart, and especially Haydn, never wandered far from the horizon of folk (Austrian) music and that they were able to choose from it that which suited their respective styles best, or that which contradicted them the least. Konjović took only two folk songs from Jenko's music for *Dido* – “Osu se nebo zvezdama” and “Milić ide strančicom”, and he even composed a new melody for the first one. There is almost an equal number of songs “in the spirit” of folk songs and dances and those using quotes freely. Apart from the mentioned song from Jenko's *Dido* (“Milić...”), the composer also used Mokranjac's notations from the Bušetić's collection (“Obukuj se, pašo”, “Zazveketaj, prstendžijo”, “Ima majka dve devojke”), Mokranjac's own notations (“Sve rakiju, pa rakiju”, “Oj devojko, djavole”), songs known from the Mokranjac's *Rukoveti* [choral suites for choir a cappella] (“Osu se nebo zvezdama” from the first collection, “Ala imaš oči” from the second and “Višnjičica rod rodila” from the fifth *Rukovet*) and Djordjević's compositions from his collection *Serbian dances for violin*.

As in his other operas, Konjović primarily had melody in mind, but he substantially relieved the music texture of dense counterpoint, which sometimes resulted in a “hard” and “bare” sound of the orchestra. The vocal melody is of the recitative kind (except in folk songs) and it serves to present the plot in a psychological and realistic manner.

Despite its comprehensible content and deliberately simplified expression, the opera *The Peasants* did not attain the popularity of *The Legend of Ohrid* – it did not become the Serbian *Bartered Bride*. The reasons for this lie perhaps in the strict consistency with which the composer applied the principles for transposing the flexions of “ordinary” speech in constructing vocal melody.

The premiere of *Peasants* took place on 3 March 1952 in the National Theatre in Belgrade. The piece was directed by Josip Kulundžić and conducted by Predrag Milošević. The parts were played by Miroslav Čangalović (Marinko), Žarko Cvejić (Stanojlo), Stjepan Andrašević alternating with Drago Starc (Zdravko), Čeda Žarković (Maksim), Dragomir Ninković (Milić), Sofija Janković (Ljubica, daughter of Stanojlo), Milica Miladinović (Petra), Ljubica Ljubičić (Živana) and Biserka Cvejić (Marinko's wife).

Melita Milin
Translated by Charles Robertson

Издавачи / Publishers

Музиколошки институт САНУ, Београд
директор Даница Петровић
Institute of Musicology of the SASA, Belgrade
director Danica Petrović

РДУ Радио Београд, Програмске службе РБ
извршни директор Момчило Дрињаковић
Координатор пројекта **Пробуђени архив:**
Бранка Вуковић, помоћник директора РБ
Serbian Broadcasting System, Radio Television Serbia, Radio Belgrade,
executive manager Momčilo Drinjaković
Archives awakened project-coordinator:
Branka Vuković, RB's assistant director

Завод за уџбенике, Београд
директор и главни уредник Милољуб Албијанић
Serbian State Publisher of Textbooks, Belgrade
director and editor-in-chief Miloljub Albijanić

Уредник / Editor

др Даница Петровић / Danica Petrović, PhD

Програмску књижицу приредила / Textbook prepared by

др Мелита Милин / Melita Milin, PhD

Превод текстова на енглески / Translation into English

Чарлс Робертсон / Charles Robertson

Асистент на Пројекту / Project Assistant

Ружица Ђирић / Ružica Ćirić

Фотографије / Photos

Архив Музиколошког института САНУ / Archives of the Institute of Musicology, SASA

Графички дизајн / Design

Милан Јанић / Milan Janić

Дизајнер звука / Recording engineer

Зоран Маринковић / Zoran Marinković

Мастеринг / Mastering

Зоран Маринковић / Zoran Marinković

Умножавање CD-ова / CDs printed by

Манастир Градац / Monastery Gradac

Штампа / Printed by

Службени гласник, Београд / Službeni glasnik, Belgrade

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

782(086.76)
784.2.087.62/.67:785.11(086.76)

КОЊОВИЋ, Петар, 1883-1970
Петар Коњовић [Звучни снимак] = Вилин
вео. Женидба Милошева : одломци из опере =
The Wedding of Miloš : excerpts from the
Opera. Сељаци = Ђидо : народна опера у 3
чина = The Peasants : a Folk Opera in 3
Acts / [изводи] Симфонијски оркестар и хор
Радио Телевизије Београд, Загребачка
филхармонија ; диригенти Живојин Здравковић,
Милан Хорват, Борислав Пашћан ; Драго Старц,
тенор ... [и др.] ; програмску књижицу
приредила Мелита Милин. - Београд :
Музиколошки институт САНУ : Радио Београд :
Завод за удбенике, 2012 (Београд : Службени
гласник : Манастир Градац). - 2 CD ; 12 cm +
текстуални прилог (63 стр.). - (Пробуђени
архив : нова музичка едиција = Awakened
Archives : New music edition)

Тираж 1.000. - На пропратној грађи
биографија аутора и белешке о делима угор. на
срп. и енг. језику.

ISBN 978-86-17-17595-3
34264

1. Уп. ств. насл. 2. Симфонијски оркестар
Радио Телевизије Београд 3. Хор Радио
Телевизије Београд 4. Загребачка филхармонија
а) Опере - Компакт дискови б) Оркестарске
свите - Компакт дискови
COBISS.SR-ID 189016844

